

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

De sancto Gregorio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Quarto deus inhabitās in nobis
 vterius p̄gredit̄ plantans et edificans in
 nobis virtutes. Nihil em̄ om̄ia p̄dicta pla
 cerent deo si non essent fructibz adornata.
 Sicut dicit **Bern.** De qui virtutuz dñs
 est. nequaqs cordis nisi thalamū ingredit̄.
 si nō fuerit lectulus cordis fructibz adorna
 tus. Et subdit. Quāntūcumqz te affligas.
 quāntūcumqz te crucies. nō sui copā tibi tri
 buit nisi fueris virtutibz adornat̄. Debe
 mus ḡ esse ornati. p̄cipue tribz fructibz the
 ologicis. scz fide. spe et caritate. tandē etiā
 iudicio. misericōdia et iusticia. de quo **Michae**
vi. Indicabo tibi o homo qd sit bonum. et
 quid dñs requirat a te. Utiqz facere iudi
 cū et diligere misericōdiam. et sollicitū ambula
 re cū deo tuo. Primū exhibenduz est nob.
 Scdm̄ primo. Tertius deo. Primo ergo
 instaurem̄ iudiciū p̄tra nosmetipos de oi
 bus cogitationibz. affectionibz. locutionibz.
 et opationibz malis nos subtilissime diu
 dicantes. nec aliqđ istozū nos transeat qđ
 nō discutiatur et diiudicetur. Et si qđ inuentuz
 fuerit qđ nō liceat debeat vel expeditur pu
 niatur. et in reliquū corrigatur. Tale iudiciū
 supra modū placet deo et p̄parat locū deo.
Ps. Iusticia et iudiciū p̄paratio sedis eius
 Illud autē iudiciū nō nisi p̄ter nos a nob
 erigit. Quia si nosmetipos diiudicarem̄.
 nō vtiqz iudicaremur dicit **Apl.** Secun
 do habeamus misericōdiam ad primos. bona
 eozū opa magnificātes et mala fideliter ex
 cusantes. Hinc **Bern.** Laue sue dei alie
 ne p̄uersationis esse aut curiosus exploza
 tor aut temerari⁹ iudex. et si p̄perā rem cō
 prehendis cōmississe. nec sic proximū iudi
 ces. magis autē excusa intentionē. si op⁹ ex
 cusare nō potes. puta ignorantia. puta oc
 casione. puta subreptionē. **Q**si oēm oīno
 dissimulationē rei certitudo recusat. dicitur
 nihilomin⁹ apud te. Nimis rehemēs fuit
 ista temptatio. qđ de me illa fecisset si acce
 pisset in me potestatem. Tertio ambulandū
 est sollicitē cū deo qđ tanta sollicitudine nos
 et om̄ia opa nostra intuet̄ vt etiā dinume
 ret gressus n̄ros **Job. xiiij.** Tu qđez gres
 sus meos dinumerasti. sed parce pctis me
 is. Dñi ergo cautela et om̄i diligentia eius
 debem⁹ cauere displicentiā zc. **¶**
Quinto de⁹ habitās in nobis om̄ne vitaz
 nostrā sanctificat. interiora n̄ra diuinitus
 inspirando. **Q**đ p̄tingit cū p̄ priora exerci

cia bene humiliati dispositi et p̄parati senti
 mus in nobis flagrantē ignē caritatis. qđ vi
 delicet ignis ex habūdanti copia oīm gra
 tiarū copiosas b̄ndictiones secū affert. ita
 qđ implet in nobis illud ex p̄sona dei. **Bene**
xxx. Hodicū habuisti anteqz venire ad te
 nūc autē b̄ndixit tibi de⁹ ad introitū meū.
 Et licet de⁹ aduentu suo variis b̄ndictio
 nibz nos replet. maxime em̄ b̄ndictione tri
 plici. scz mutationis. augmentatiōis et b̄ndi
 ctionis. Primo affert secū benedictionem
 mutationis. mutat maledictionē veterē bo
 minis in b̄ndictionē. Nā anteqz veniret do
 min⁹ ad nos illi subiacuim⁹ maledictionē.
 de qđ dicit in **Ps.** Maledicti qđ declinant a
 mādatis tuis. Et iterū **Ecc. xxx.** Maledi
 ctus qđ seruit indignis se. Et qz seruim⁹
 mancipio corpis n̄ri. qđ reuera indign⁹ et
 ignobil⁹ est qđ nos. et p̄sequēs seruim⁹
 diabolo et pctō. de qđ dicit **Job. xviij.** Qui
 facit pctm̄ serū est peccari. Et sic ex his oī
 bus fuim⁹ maledicti. et hec maledictio mu
 tata est in b̄ndictionem. ex cui⁹ virtute om̄ia
 in nobis cooperant in bonuz. Secūdo portat
 secū benedictionem augmentatiōis cumulat
 sup nos meritaz implet in nobis illud **Be**
nes. i. B̄ndixit illis d̄s. et ait. Crescite et mul
 tiplicamini. Ac si b̄ndicēs dicat. Crescite.
 scz in meritis. et replere terraz corpis vestri
 fructibz merita cumulātes. Tertio benedi
 cit nos b̄ndictione sanctitaz vel sanctifica
 tionis. qz ex ei⁹ benedictione intus et extra p̄
 om̄ia sanctificamur. **¶** **Ps.** Vic accipiet
 benedictionē a dño. et misericōdiam a deo salu
 tari suo. Et hanc nobis p̄stet zc.

De sancto Gregorio.
 Sermo XIX.

Negociamini dñi

Nuenio. Scribit̄ **Luce. xij.** et legi
 tur ad bonoz beati Gregorij i
 festo bodierno. Ipse em̄ est inter supmos
 negotiatores fidelis et prudēs negotiator.
 Qui non solum in tempē suo. s̄ est. in vita
 sua. verbo et exemplo negocia dñi fideliter
 pegit. sed vsqz ad finē seculi vel ad diez no
 uissimū scriptis suis dulcissimis aurū et la
 pides p̄ciosos ad edificationē ecclie nō ces
 sat cōportare. ita qđ de eo verificari poterit
 illud **Zacha. xiiij.** Nō erit ultra mercator i
 domo dñi. scz silis illi. Et eccl̄. xliij. Non ē
 inuētus silis illi. scz in doctrina veritatis.

De sancto Gregorio

Ipe fuit qui merito audire meruit a domi
no illud **Matth. xxv.** Euge serue bone et fi
delis. quia in pauca fuisti fidelis. supra mul
ta te constituam etc. **De** de laude eius breui
ter dicta sunt. **A** **N**unc **Q**uertam? ne
gociū ad nosmetipsos. eo quod etiam nobis dicitur
est verbum positum. **N**egotiamini dum ve
nio. **N**egotiamur in spiritu interioris homi
nis. eo quod illa negotiatio melior est negotia
tione auri et argenti. **P**roverbia. Illa loca
apta sunt ad lucranda. ubi non longe ab invicem
sunt loca forensia et multe nundine et vicine
eo quod mercatores sua mercimonia ad eadem
loca vicina facillime possunt transportare. **C**o
letes igitur mercari et negociari quod in eternum
expedit. ingrediamur nostras. id est intellectus affectum
mentaliter discurretes ad loca vicina. que et
si longe alicui distare videntur. ut pote celum et
infernum. spiritum tamen prima sunt et mente veloci
ter omnia percurrere possumus. sine quibus ob
staculo retardare. **Q**uia in imagine veloci
ter currit homo. et in actu oculi praesens omnia lo
ca. **P**rimo igitur collectis sarcinulis nostris. scilicet
in intellectu et affectu. curramus in interiorum
ad nundinas. **P**rimo ad negociationes peccatorum
rum. **S**ecundo ad nundinas defectuum nostrorum. **T**er
tio ad considerationem beneficiorum. **Q**uarto ad
nundinas penarum infernalium. **Q**uinto ad fo
rum regni celorum. **S**exto ad vanitates mun
danorum. **S**eptimo negociemur aliquid apud
deum deorum. **P**rimo negociemur circa mate
riam peccatorum nostrorum ponderantes et mensurantes
et numerantes multitudinem et magnitudinem
peccatorum. in his nundinis radium nos exercere
tes quosque lucremur merces omnibus modi di
uitiis meliores. quod est pnia salutaria. **N**am
in ponderibus et mensuris datur et accipitur aliquid.
Sic et nos ponderem peccatorum accipiamus pe
nitentiam secundum qualitatem et quantitatem peccatorum.
Et hec commutatio erit nobis melior et utilior
quam omnes diuitie huius mundi. **E**t hoc est pri
mum lucrum quod in hoc foro lucratur. sine quo nul
lum lucrum in reliquis consequimur. **S**i hoc lucrum
scilicet pnia iterum ad aliquid lucrandum (sicut pru
dentes mercatores faciunt) exponimus. tunc
consequimur iterum illo thesauro meliorem. scilicet re
missionem omnium peccatorum. **H**oc enim consequens est
ut dicit **Crisostomus.** **Q**uanto homo dat pnia. pro pec
catis suis. tanto etiam accipit peccatorum suorum re
missionem. **H**inc **Bernardus.** **A**d veram cognitionem
peccatorum immediate sequitur pnia sine ulla inter

uallo. **N**am qui vere cognoscit malum quod ex
peccato incurrit. a pnia se nullomodo continere
potest. **M**ulto minus deus cuius proprium est mise
reri semper et parcere a remissione se continet cum
viderit pnia veram esse. **H**oc igitur lucro ma
gno persecuto ad alias nundinas peremus.
Secundo igitur curramus ad nundinas
defectuum nostrorum. **H**oc enim mercatio in
diate sequitur ad predicta. **H**omo enim sentiens
se per alleviationem conscientie. et attestationem spi
ritus sancti remissionis gratiam persecuto. mira de
votione accingit se ad gratias offerendas. **S**ed
ecce assunt quae nos impediunt. videlicet defectus no
stri et reliquiae peccatorum. inquietantes nos. ut
ad gratias referendas caput erigere non valea
mus. et tunc primum incipit apparere negotium
nostri difficultas. **L**um enim ex prima gratia cre
scit voluntas ut prompta sit ad faciendum quod
nouit placitum esse deo. **E**t ipsi defectus ad
huc crudeli ex vulneribus nouiter sanatis im
pediunt novam voluntatem. dolor super dolores
causatur. et anxietas multa nimis. lugens plus
defectus quam prius ipsa peccata. **U**n **Bernardus.** **B**e
nignus deus non permittit electum suum in princi
pio plus letari quam debet. **N**am forte ex nimia
spe ad apte gratie sequere elatio et metus dis
solutio. **E**t sic remanet aliquis difficultas
ut peccata praeterita plus innotescant. **I**n hoc ergo
foro si saltem in his nundinis fideliter inten
ti fuerimus. mercabimur lucrum bonum et utile
quod non mediocriter nitescit in thesauro spiritus
libus. sed humilitate quam per ceteris fructibus
multum deo placet. et quae super omnes mundi diui
tias facit homines ditiores. **E**t homines sic
gratos reddit deo quod dicit **Isaias** prophetam.
Ad quem respiciam nisi ad humilem et quietum
tremorem sermones meos etc. **D**iv
tigaris ergo aliquantulum defectibus nostris.
tertio discurremus ad nundinas beneficiorum
rum nostrorum a deo receptorum. ruminantes in
cordibus nostris que et qualia et quanta bene
ficia nobis dedit. et inueniemus quam indebitam
miserationem. quam gratuita dignationem. quam stupen
dam dulcedo sit que inclinat deum ut misereatur
nostri. **Q**uis enim est iste benefactor. re
uera deus. cuius magnitudinis non est finis.
qui bonorum nostrorum non indiget sufficientes si
bi. et tamen cor suum dulciter posuit super nos
miseros et indignos. ac si ex gratia nostri de
penderet omne bonum suum. **Q**ualia autem et
quanta beneficia nobis contulit deus scien
dum quod contulit nobis optima que habuit

Omnia enim sub pedibus homini subiecit et celestia et terrestria. Optimum thesaurum suum celum aperuit. et de celis ad terram descendit. et seipsum homini pretulit. Ex his igitur mundanis mercabimur nobilissimas et preciosissimas margaritas. scilicet caritatem. que superat et excelsit omne aurum et argentum. que est virtus nobilissima. Et nihil hominem plus inclinat ad diligendum sicut beneficia creatoris. De quo Augustinus. Ad dei dilectionem in nobis excitanda nutrienda et augmentanda nihil ita valet sicut beneficiorum eius diligens et frequens consideratio. **¶** **¶** Quarto ergo ingrediendum est regionem dissimilitudinis. scilicet mundum istum. et vide quod frequenter sunt ibi mundicie. quate germinat bonitates. vade et per foras et in mundum. et hinc inde decernentes circumspecte. Et quantum colligo in tribu rebus omnia voluptas consistit. Alij enim diuitijs. Alij carnis delicijs. Alij glorie innituntur. De diuitijs dicit Bernardus. Currat ad Indiam et ethiopia. citius pertransit maria nauigando quam totum orbem ut diuitias congreges. fugis patria. ignoras filios. diuelleris ab vxore. omnem rectitudinem oblitus quers ut acquiras. acquis ut perdas. perdis ut doleras. Et hoc de diuitijs. Audi breuiter de bonozibus. Dominum te constituerunt. et data est tibi facultas ut miser sis et amplius non querescas. Nunquid in honore sine tribulatione et dolore. in sublimitate sine vanitate esse quis poterit. Si ergo quis gloriam omnibus inuidie semina prebuerit. Idem iudicium est de carnis delicijs. nam cum breuis sit voluptas. et ipsa infecta fetiditate et infeliciter relinquit memoriam. Lotemne igitur hec omnia. Et sic de his mundanis lucraberis mundi contemptus. qui plus tibi fert utilitatis quam vniuersa mundi machina. **¶** **¶** Quinto perge ad mundanas infernales. quas iterum describit Bernardus. Est alia regio dura. locus afflictionis. terra obliuionis. terra miseriarum. terra turbinis et caliginis. terra maledictionis et mortis. in qua nullus ordo sed sempiternus horrore inhabitat. Ibi fetor intolerabilis. ibi percutientes mallei resonant incessanter. Ibi confusio tenebre. tumultuantium densitates. Ibi confusio peccatorum. horribiles facies demonum. Ibi fletus et stridor dentium. Ibi penarum diuersitas. acerbitas et eternitas. Per has tumultuantes mundanas lucratur odium peccati. dicentes in cordibus nostris.

Melius est nobis carere presentibus voluptatibus quam eternis subiacere cruciatibus. ideo ipsas declinamus viuentes. ne moriendo in profundum inferni descendamus. **¶** **¶** Sexto currendum est ad mundanas regni celorum ad regionem gloriosam voluptuosam et gaudiosam. Ibi vniri erunt gloriosi nimis. omnes reges et regine. Ibi tot sunt gaudia quot sunt angeli et sancti ibi congregati. Unde Bernardus. Si haberes aliquos que sciscit te ipsum amares. et de eis bono sicut de proprio gauderes. utique gaudium duplicatum haberes. Si vero duos vel tres aut plures tibi pares in amore possideres. et eos simili felicitate percipias cerneres. nunquid pro illorum numero tibi multiplicantur gaudia. utique. Quomodo ergo modus illius gaudij ab aliquo homine penetrari potest. ubi vltra mille milia et decies centena milia. imo innumerabiles sunt et omnes eadem beatitudine perfruunt. nec aliquis eorum est qui non tam de alterius bono gaudeat sicut de proprio. Sic vnicius electorum de cuiuscumque alterius coelestis gloria speciale est gaudium. quanta ergo ibi poterit esse iocunditas. non sufficit penetrare aut capere mens humana in hac valle miseriarum. Ibi etiam est maxima voluptas. Unde Psalmista. Inebriabitur ab vberitate domus tue. de torrente enim voluptatis tue potabis eos. Iusto autem nomine torrentis celestes deliciae nuncupantur. quia torrentes et multis rivulis affluentibus faciunt inundationes. Sic celestes deliciae ex deo et angelis ac sanctis hominibus in nos influunt. ita quod penitus quasi inebriamur delicijs etc. Peccergo si fideliter spectata fuerint lucrant in nobis gloriosum lucrum et vtile. videlicet desiderium supernorum. quo ad prope nihil amplius libet iterari. **¶** **¶** Septimo currendus est ad mundanas gloriosas omnibus meliores quas deus possidet in seipso. De quo et si nihil dignum dici poterit. eo quod luce inhabitat inaccessibile. et eius scientia exuperat omnes sensum. Aliquid tamen de his que sub ipso sunt baluciendo loquamur. Unde Bernardus. Anima spiritu sancto afflata per figuras quasdam dei videt que ab ipsa diuina essentia sunt. sed ad veritates essentie in hac vita non pertingit. De his ergo que sub ipso

De sancto Benedicto

ant tria contemplantur et contemplatio rumi-
nemus. videlicet iudiciorum profunditates.
dulcedinis bonitatem. et maiestatis subli-
mitatem. In quorum contemplatione si tantum
proficiamus ut affectus noster habeat et fin-
ea diuinitus afflicti et afficiet. tria lucra inde
reperibimus omnibus diuitiis mundi meliora
scilicet pauorem. dulcor et stuporem. ita ut sin-
gula de singulis illis surgant. Pauor de iudici-
orum profunditate. dulcor de dulcedinis bo-
nitate. et stupor de maiestatis sublimitate
contemplatio reperitur. In prima contemplati-
one stetit sanctus David. quod dicit in Psal-
morum. Tu dicitis abissus multa. Quapropter pauore
stetit Apollonius. cum tremens et panes dicit Ro-
manorum. et altitudo diuitiarum sapientie et
scientie dei quod incomprehensibilia sunt iudi-
cia eius etc. In secunda similiter stetit David.
quando dicit. Quod magna multitudo dulce-
dinis tue etc. Et Sapientia. Quod bonus et
suauis est dominus spiritus tuus. De tertio dicit
Bernardus. Precipua et maxima contemplatio
est admiratio maiestatis. Nec requirit cor
purgatum et a vicijis liberum atque virtutibus or-
natum. ut se facile possit ad superna eleuare.
ac interdum per aliquas morulas stupore et ex-
casi in suspensum teneat admirantem. De
quo etiam Gregorius dicit. Tunc dei maxime
miramur maiestatem cum in contemplatione eius
obstupescendo obmutescimus. plus musica
re cupientes quam verbis exprimerere valeamus.
non inuenientes verba idonea ad tam subli-
mia exprimentia. Argente hoc in nobis do-
mino iesu etc.

De sancto Benedicto.

Sermo CXX.

Ecce elongaui
fugiens et mansi in solitudine
Ps. lxxij. Hodie nobis omni-
bus vita beati patris sancti Benedicti pro-
ponitur ad exemplum. De eo enim dicit Bern-
ardus. Benedictus ille pater per doctrinam suam in-
struit nos et dirigit gressus nostros in viam
pacis. et per vitam suam sanctam roborat nos et
animat. ut magis accedamus ad agenda
que docuit. cum certi simus cum alia non docu-
isse quam que ipsemet opere adimpleuit. Vnde
ergo sermo eius et efficacis exemplum. Cupiens
ergo vite sue nos facere sequaces dicit de
seipso verba thematis. Ecce elongaui fugi-
ens et mansi in solitudine. In quibus duo ra-

git. scilicet vite sue demonstrationem. et demonstra-
te vite perfectionem. Primum ibi. Ecce. Secundum
ibi. elongaui fugiens et mansi. Secundum adhuc
in tria diuidit. Primum tangit suam separati-
onem. ibi. fugiens. Secundum suam elongationem
ibi. elongaui. Tertio horum duorum usque in
finem continuationem. ibi. mansi in soli-
tudine. In primo dicit se a seculo separa-
tum. In secundo inde valde elongatum. In
tertio hoc duplex bonum usque in finem conti-
nuatum. **¶** Duo ad primum ergo prin-
cipale dicit. Ecce. Per hoc aduerbium demon-
strandi vitam suam nobis demonstrat. ac si di-
cat illud Iudici. vij. Quod me videris face-
re omnes facite. Vbi latius sciendum per hoc
aduerbium ecce tria genera rerum demonstran-
tur. scilicet. Magnalia. mirabilia et utilia.
Magnalia sicut patet in Zacharia propheta.
Ecce rex tuus venit. Rex inquam iste de quo
Apocalypsis dicit. Iste est rex regum et domi-
nus dominorum. Mirabilia. ut patet Isa. vij.
Ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabit
nomen eius emanuel. Quid isto mirabilius
Utilia ut patet Apocalypsis. Ecce noua facio
omnia. Quid vtilius quam quod a deo in statu glori-
osum inuouamur. Nec omnia in gloriose pa-
tre sancto Benedicto per hoc aduerbium ecce
demonstrant. Fuit enim magnus in vite san-
ctitate. mirabilis in miraculorum multitudi-
ne. vtilis in doctrine veritate. De primo di-
cit Bernardus. Quod abbas. et abbas. ut mihi si-
tam longe fuero a te Benedicte in futuro.
cum a tue sanctitatis vestigijs longe reperi-
or esse in presenti. Ecce necesse est eum esse ma-
gnum. quem tam magnus. scilicet sanctus Bernardus
asserit supra se multo esse maiorem. Reuera
magnus. quia per eum tam veteris quam noui tes-
tamenti miracula sanctorum dominorum operat
est. Que enim dominus in singulis exhibuit in eo
pene omnia renouauit. De quo Bernardus.
Mira sunt et multum stupenda que de miracu-
lis beati patris colligo. Nam in aqua ex pe-
tra producta. moysen. In ferro quod ex pro-
fundo aque rediit. Heliseum. In coruina
obedientia. Deliam. In luctu mortis ini-
mici. David. In aque itinere. Petrum vi-
deo. et sic multorum sanctorum patrum mirabilia
et virtutes in ipso specialiter prosequendo. Con-
grue ergo pater ille sanctus per hoc aduerbium
ecce demonstrat. quia magnus fuit in vita. et
mirabilis in virtutibus. nobisque vtilis et sua
doctrina. intercessio et moribus. Bene ergo